

19 מאי 2019

לשכת רואי חשבון בשיתוף איגוד המבקרים הפנימיים הגישו בג"צ נגד רשות החברות הממשלתיות

- **זו עתירה דחופה למתן צו על תנאי ולבקשה דחופה לביטול חוזר הרשות, המחייב חברות ממשלתיות בדירוג שבע ומעלה להעסיק מבקרים פנימיים רק כשכירי החברה הממשלתית**

לשכת רואי חשבון בראשות רו"ח איריס שטרק, נשיאת הלשכה ואיגוד המבקרים הפנימיים – IIA ישראל, בראשות נשיאה רו"ח דורון כהן, הגישו היום (19.5.19) בג"צ נגד רשות החברות הממשלתיות. העתירה הוגשה באמצעות עורכי הדין זוהר לנדה, אייל נחשון ועדי שהם ממשרד ברנע, ג'פה, לנדה ושות', עורכי דין.

העתירה שהוגשה לבג"צ היא עתירה דחופה למתן צו על תנאי ולבקשה דחופה לביטול חוזר מנהל רשות החברות הממשלתיות בראשות עו"ד יעקב (ינקי) קוינט ודרישה להשהיית כניסתו לתוקף של החוזר מיום 29.1.2019 בנושא "מעריך הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות וחברות בת ממשלתיות".

חוזר הרשות משנה את המצב כיום באופן מהותי, לנוכח דרישתו שמבקרים פנימיים בחברות ממשלתיות בדירוג שבע ומעלה יועסקו כעובדים שכירים של החברה הממשלתית, ולא עפ"י שיקול דעתו העצמאי של דירקטוריון החברה. הרשות פועלת על מנת שהחברות יפעלו כבר כעת על פי החוזר ובאופן מייד, על אף שרשמית ייכנס לתוקף בחודש יולי.

הסיבות המפורטות לעתירה הינן שורה של פגמים שנפלו בהליך הוצאתו של החוזר ובשל העובדה כי הוא הוצא בחריגה ובחוסר סמכות. כמו כן החוזר מהווה פגיעה של ממש באוטונומיה המוקנית לחברות הממשלתיות, ובשיקול הדעת העצמאי המוקנה לדירקטורים, ומשקף התערבות בוטה ובלתי מוצדקת בהליכי העסקת נושאי משרה בכירים, ובפרט של המבקר הפנימי בחברה ממשלתית.

סיבות נוספות הן בשל פגיעתו של החוזר בזכויות יסוד, ועמידתו בסתירה לחוק יסוד חופש העיסוק כמו גם לחקיקה ראשית של הכנסת (חוק הביקורת הפנימית, חוק החברות ועוד). החוזר גם סותר את עקרונות הממשל התאגידי התקין והוא עומד בניגוד להתחייבות של ישראל כלפי ארגון ה-OECD. כמו כן, החוזר הוצא בהליך לא תקין ועומד בסתירה לכללי המשפט המנהלי.

הדרישה להשהיית כניסתו לתוקף, הצפויה ביולי 2019, היא לפחות עד שרשות החברות הממשלתיות, תקיים הליך מחודש בעניינו, תוך קיום דיאלוג מקצועי וענייני עם הגורמים המקצועיים ובכלל זה העותרים, ותוך כיבוד זכות הטיעון והשימוע ותוך הידרשות לטענות המועלות במסגרת העתירה, ובפרט לטענות בדבר חריגתה של רשות החברות הממשלתיות מן הסמכות המוקנית לה במסגרת חוק החברות הממשלתיות.

לדברי רו"ח איריס שטרק, נשיאת לשכת רואי חשבון בישראל "לאחר שביקשנו לנהל שיח מקצועי וענייני עם רשות החברות, לא הצלחנו להתקדם בנושא ולא הצלחנו לקבל תשובות בנושא. הגענו למבוי סתום בו הרשות פועלת ליישום החוזר בפועל כבר בימים אלה, ולפיכך אנו נאלצים להגיש את הבג"צ ולעצור את המהלך החד צדדי שאינו עולה בקנה אחד עם עיקרי החוק, הנוהג והממשל התאגידי התקין. אנו דורשים להשאיר על כנו את המצב הקיים, בו כל דירקטוריון של חברה ממשלתית עצמאי

ורשאי להחליט בעצמו על אופן מינוי המבקר הפנימי. מודל העסקת המבקר הפנימי מותאם לאופי החברה, ורק הדירקטוריון הוא זה שמכיר לעומק את החברה ויכול להחליט על כך".

לדברי רו"ח דורון רונן, משנה לנשיא איגוד מבקרים פנימיים בישראל "מטרת החוזר להציע כללים להבטחת יעילותו ופעילותו התקינה של מערך הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות הינה מבורכת. אולם, אנו חולקים על הדרך השגויה, שאינה מבוססת על דוקטרינה ו/או מחקר עולמי, להשגת מטרה זו- באמצעות העדפת אופן העסקת המבקר הפנימי כשכיר על פני מיקור חוץ. לפי ניסיוננו המקצועי וכמפורט בדוח מבקר המדינה לשנת 2012, הדרך להשגת מטרה זו הינה באמצעות בחינת היקף המשאבים שהוקצו לביקורת הפנימית בחברות. אנו הצענו לרשות החברות הממשלתיות מודל המבוסס על מחקר בינלאומי, אשר נמצא בשימוש 180 מדינות, לקביעת היקף המשאבים הנדרש לביקורת הפנימית, אותו התאמנו לדירוג החברות הממשלתיות בישראל."

הנימוק הדומיננטי של המצדדים במבקרים פנימיים שכירים הוא שאיש פנים של הגוף המבוקר מכיר את הארגון מבפנים, ונגישותו לכל הנעשה בגוף היא קלה. מנגד, המצדדים באפשרות של ביקורת פנימית על-ידי מיקור חוץ טוענים ליתרונות שיש בהתמקצעות הגדולה יותר של המבקרים העצמאיים. הם מנוסים יותר, שכן הם נתקלים בעבודתם בגופים מסוגים שונים, ובבעיות מגוונות. בנוסף, תלותם בגוף המבוקר קטנה יותר.

ועדה ממלכתית ייעודית בראשות השופט בדימוס זיילר ז"ל (ועדת זיילר) שהוקמה בשנת 2005 ועסקה בין היתר בנושא זה של נחיצות ההתערבות באופן ההתקשרות עם מבקר פנימי, לרבות בחברות ממשלתיות, וקבעה כי שינוי דרסטי דוגמת זה העומד כיום על הפרק, יהיה בו כדי לזעזע את עולם הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות - ואין בו צורך.

ועדת זיילר סיכמה באומרה "כללו של דבר, יש נימוקים טובים לכאן ולכאן, ואי אפשר לומר שיש בסדרת נימוקים אחת כדי להכריע את יריבתה. נראה לנו שבמצב כזה אין צורך לזעזע את "שוק הביקורת" על-ידי שינוי דרסטי האוסר קיום ביקורות פנימיות על-ידי עצמאים".

העתירה מעלה כי חוזר הרשות הינו גם בניגוד למדיניות ה OECD כאשר בקווים המנחים של ארגון ה-OECD, נקבע כי "על הממשלה לאפשר לחברה ממשלתית אוטונומיה אופרטיבית מלאה להשגת יעדיה המוגדרים ולהימנע מהתערבות בניהול של החברה הממשלתית".

בעתירה לבג"צ מבקשים העותרים לשלב ולדון במשותף בעתירה זו יחד עם עתירתו של רו"ח קובי נבון נגד מנהל רשות החברות הממשלתיות בנושא זה.

• מצ"ב מסמך העתירה שהוגש היום לבג"צ